

XI.

Minde om Peter Rørdams Virksomhed som Feltpræst.

Den 6. Maj 1906 var det Hundreedaars-Dagen siden Præsten Peter Rørdams Fødsel. I den Anledning holdtes en Mindefest i Lyngby Kirke. Da Festens Afholdelse forud var bekendtgjort i Bladene, var der en af de Mænd, som Rørdam havde lært at kjende under sin Virksomhed som Feltpræst, der som sit Bidrag til Festen indsendte følgende Minde om sit Samliv med ham i Krigens Tid.

Det var først i Marts 1864, at Peter Rørdam blev ansat ved Hæren som Feltpræst for 9. og 20. Regiment. Da han kom, sagde Kaptejn Stockflet til mig: »Nu har vi faaet en ny Præst; det er en af dine Folk; det er en, Du gad høre, Peter« (mit Navn under Felten). Præsten kom til at bo hos Tobaksspinder Bønnelyckes Enke, og straks efter hans Ankomst sendte Kaptejnen mig hen at spørge ham, hvornaar han kunde holde Gudstjeneste og Altergang — han og nogle flere Officerer vilde nemlig til Alters. Pastor Rørdam mødte mig med sit sædvanlige Smil og sagde: »Hils din Kaptejn og sig, at jeg prædiker i Morgen, og at de, der ønsker det, kan komme til Alters«. Da jeg gik, sagde Præsten: »Hils din Kaptejn og sig, at de nok skal faa noget at høre, de skal blive glad ved.« Jeg var med til hans første Prædiken og husker, at han udviklede, at ligesom Kristus udsendte sine Tjenere i Kamp for sit Rige, saa

udsendte Kristian d. Niende Danmarks Sønner til Kamp for Danmarks Rige, og han sluttede med at sige: »Saa være dermed Guds Ords Prædikeembede overtaget iblandt Eder i Navnet Faderens, Sønnens og den Helligaands, Gud til Ære og min Sjæl til Glæde paa Herrens Dag«, og saa indtrængende og gribende talte han, at fra den Dag var vi, der var i Forstaaelse med ham, knyttet inderlig til ham, og hans Vidnesbyrd blev til stor Velsignelse for os under hele Feltlivet.

Næste Gang, vi var i Kirke, overrakte han os en Sangbog, skænket af Enkedronningen, og han bad os synge saaledes i den, at Satan skulde krybe i Skjul ved at høre derpaa, og som nok et Vidnesbyrd om, hvor djærvt han talte, kan jeg anføre, at en Dag under Bombardementet holdt nogle Officerer paa Torvet i Fredericia. Præsten gik da hen til dem og sagde: »Nu gælder det om, at I ved, hvem I har valgt til Eders Fører; for har I ikke valgt den stærke til Fører, gaar det hele ad Helvede til«. Samme Dag tog han saa mange med sig ind i Kirken, som kunde faa Tid dertil, og da fortalte han for os den gamle Historie om Josva, der var Fører for Israeliterne, og han dvælede særlig ved, at han vandt Sejr over Landets Fjender, fordi han var lydig. Dagen efter første Bombardement, den 20. Marts, fik jeg, der var Ordonants, Ordre til at gaa hen at bede Rørdam om at begrave 17 faldne. Han bad mig, da jeg kom ind, at holde Morgenandagt med sig, og det gjorde han knælende. Da han var færdig, hjalp jeg ham i hans Ornat, og mens jeg var ifærd med at fæste hans Præstekrave, kom en Granat igennem det Hus, hvori vi opholdt os; den gik over paa den modsatte Side af Gaden, hvor den rev et Stykke ud af en Bygning og sprang mellem 14. Regiment, der straks havde kastet sig ned paa Jorden; men ikke en blev ramt. Peter Rørdam tog Anledning af det skete; han gik ud til 14. Regiment og talte saa bevæget om den Herre, der ogsaa kan bevare for Granater, at Taarer strømmede ned ad manges Kinder.

Under Bombardementet blev han husvild og havde om Natten maattet søge Skjul i et Munderingskammer, hvor han kun havde nogle gamle Tæpper at svøbe om sig, og efter lang Søgen traf jeg ham her en Morgen i det blotte Undertøj. Han sagde da med Smil: »Kan De ikke skaffe mig en Kop varm Kaffe?« Jeg lavede selv Kaffe til 17 Officerer, saa det var let for mig at bringe ham en Kaffe-kedel, som jeg, for at holde Kaffen varm, svøbte ind i mit hvide Tøj. Samme Dag spiste han tillige med nogle Officerer, han havde indbudt, til Middag hos General Lunding; jeg forestod Anretningen, der bestod af Dyresteg, Franskbrød, Syltetøj og Vin, der alt var skænket af Enkedronningen til Peter Rørdam. Ved Bordet kom Generalen til at fortælle om en Karl fra vort — 20. — Regiment, der var Adventist, og som saadan nægtede at gøre Tjeneste eller udføre noget Arbejde om Løverdagen; efter Loven skulde denne Karl skydes. Pastor Rørdam gik i Forbøn for ham og bad om, han maatte faa ham paa Prøve i 14 Dage; det gik Generalen straks ind paa; han maatte, om han vilde, beholde ham en hel Maaned. Det lykkedes Præsten ved Guds Hjælp at faa ham omvendt; Manden blev en god luthersk Kristen, og Rørdam fik megen Glæde af ham.

En Dag under Bombardementet — Fredericia blev bombarderet den 19., 20. og 21. Marts — mødte vi en gammel Kone, som gav sig i Følge med os, og hver Gang, der kom en Granat susende over vore Hovæder, slog hun Korsets Tegn og udbrød: »I Jesu Navn«! Da sagde Præsten til hende: »Det gør godt, gamle Mor, i Farens Stund at nævne Jesu Navn; det er, som om man holdt en kort Prædiken for sig selv. Han er den eneste stærke, som aldrig bliver bange«.

En Aften fulgtes jeg med ham omkring paa Volden (Fæstningsværkerne); der traf vi tre Mænd, som skændtes og bandede. Pastor Rørdam gik hen til dem og tiltalte dem venlig: »Men hvad er det dog, I gør; dersom Fjenden havde Magt, som han har Agt, saa brændte han os alle-

sammen, og naar vi tager Satan med os ind i Fæstningen, er den nemt overvunden.« De to gik i sig selv og spurgte, om han troede Vorherre vilde tilgive dem deres store Synd. Præsten sagde: »Ja, dersom I angrer den, er der Tilgivelse«, og fra den Dag blev de P. Rørdams gode Venner.

En Dag henstillede han til Soldaterne om at sende Enkedronningen en Tak for den dejlige Sangbog, hun havde foræret dem. Der var mange, der skrev til hende; deriblandt mange der skrev: »Kære Enkedronning«! ja en havde endog sluttet: »Farvel kære Enkedronning, og Gud være med Dem«. Hun blev meget glad ved at modtage de enfoldige Breve, der alle sendtes hende ved Pastor Rørdam, og hun sendte hjærtelig Tak for dem alle.

Den 10. April havde Rørdam spist til Middag hos Kaptejn Stockflet, og om Eftermiddagen var der Gudstjeneste med Altergang. Det var saa Bestemmelsen, at han efter Gudstjenesten skulde have drukket Kaffe sammen med nogle Officerer; men de fik andet at tænke paa; thi mens vi var i Kirke, kom der Bud fra Overkommandoen, at 9. og 20. Regiment skulde afgaa til Dybbøl, og jeg maatte saa for en Tid tage Afsked med min kære Præst, Peter Rørdam.

Ved Afskeden forærede han mig et nyt Testamente, og deri skrev han: »Til min kære Ven Lavst Thomsen«, og denne Bog er endnu i mit Eje, saa den tillige med hans Billede opbevarer jeg som et Minde om ham.

Efter Dybbølslaget — d. 18. April — mødtes vi igen paa Fyn, i Byen Blangstrup i Nærheden af Assens, hvor han prædikede, og hvor han sammen med nogle Officerer var bedt til Middag af Løjtnant Grev v. Holstein.

Efter hans Opfordring var jeg med ham paa Lasarettet i Assens. Der laa en haardt saaret Soldat, om hvem man troede, at han var død; men ved Behandling viste det sig, at der var Liv i ham. Han spurgte Præsten, om han troede, Gud kunde være hans Sjæl naadig. Præsten sagde ja, Herren vilde være ham naadig, saafremt han af Hjertet bekendte Troen paa Gud Fader, Søn og Helligaand; dertil

svarede Soldaten ja og gav Præsten Haanden. Dernæst sagde den døende: »Kan Du synge lidt for mig«. Rørdam blev glad ved dette Forlangende og sang: »Naar Liv og Aande vil forgaa i Dødens bitre Stunde«; den døende sagde: »Nu kan jeg ikke mere«, hvorefter Præsten gik omkring blandt de saarede og talte saa inderlig, at der gik et Stilhedens Suk igennem dem alle. Da han kom tilbage til den haardt saarede, var han død. Rørdam blev derved saa greben, at han faldt paa Knæ og takkede Gud, fordi han havde faaet Lov til at bringe den saarede Soldat Trøst i Dødsstunden.

Derefter skiltes Peter Rørdams og mine Veje, men ikke vore Tanker; thi i de alvorlige Dage har det noget at betyde at have saadan en Mand; jeg skylder ham meget og glemmer ham aldrig. Jeg har senere besøgt ham, medens han var Præst i Lyngby ved København; jeg bevarer ham stedse i en kærlig Erindring og har mange skønne Minder om Samlivet med ham; det er mig derfor en Glæde at bidrage mit til, at hans Minde kan bevares for Efterslægten.

Lavst Thomsen.

Uldum pr. Uldum St. d. 29. April 1906.
